

Uudenmaan ELY-keskus

UUDELY/13887/2018

Lausunto Helsinki-Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue on pyytänyt lausuntoa Helsinki-Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Hanketta koskeva arviointiselostus on kuulutettu ensimmäisen kerran 6.11.2020–4.1.2021 ja siitä on pyydetty myös lausunnot. Uudenmaan maakuntahallitus antoi lausunnon ympäristöselostuksesta 7.12.2020. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota erityisesti hankkeen liikennejärjestelmää koskeviin epävarmuustekijöihin, suojelualueita koskeviin puutteisiin ja lieventämistoimenpiteisiin, ilmastovaikutusten arviointeihin sekä yhdyskuntarakennetta ja elinkeinoja koskeviin vaikutuksiin ja kehittymisen edellytyksiin.

Uudenmaan ELY-keskus pyysi hanketoimijaa täydentämään selostusta luontovaikutusten arvioinnin ja Natura-arvioinnin, pinta- ja pohjavesivaikutusten, melu- ja värinävaikutusten, ilmastovaikutusten, puolisuuustarkastelujen sekä maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten osalta. Tämä lausunto koskee täydennettyä ympäristövaikutusten arviointiselostusta.

Ilmastovaikutukset

Ilmastovaikutusten osalta arviointiselostusta on täydennetty mm. hiilinielutarkastelun osalta. Uudenmaan liitto kiinnitti edellisessä lausunnossa huomiota hankkeen laajempiin hiilinieluihin kohdistuviin, välillisiin vaikutuksiin esimerkiksi asemanseutujen rakentamisesta aiheutuvien vaikutusten osalta, joita ei arvioinnissa ollut otettu huomioon. Laajempia hiilinieluihin ja -varastoihin kohdistuvia vaikutuksia ei ole otettu huomioon myöskään täydennetyssä selostuksessa.

Täydennetyssä arviointiselostuksessa on kuvattu menetelmät ja työkalut, joihin laskelmat hiilinieluihin kohdistuvista vaikutuksista perustuvat. Suuruusluokan ja vaikuttavuuden havainnollistamiseksi hankkeen hiilinielujen poistumaa olisi voinut vielä verrata esimerkiksi vuosittaiseen hiilinielujen poistumaan tai kansallisiin metsien hiilinielutason tavoitteisiin,

jotta hankkeen merkittävyys saataisiin suhteutettua laajempaan kontekstiin.

Luonto- ja Natura-vaikutusten arvioinnit

Uudenmaan liitto on aiemmin lausunut arviointiselostuksesta, että Nuuksion ja sen eteläpuolisten alueiden muodostaman ylikunnallisen ekologisen verkoston kokonaisuuden välisten yhteyksien heikkeneminen entisestään on riski lajistolle laajalla alueella, etenkin ilmaston muuttuessa. Lisäksi virkistyskäytön kysyntä ja sen kulutusaineet luonnonympäristöissä on Uudenmaan alueella edelleen kasvussa. Näistä syistä luontoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten välttäminen ja niiden lieventämiskeinot on tärkeää ottaa mahdollisimman laaja-alaisesti käyttöön jatkosuunnittelussa. Täydennykset ovat tuoneet tärkeää lisätietoa myös tätä ajatellen. Jatkosuunnittelussa tulee tuottaa lisätietoa mm. uhanalaisista luontotyypeistä, joiden arvioinnin tietolähteiden puutteita on tuotu täydennysraportissa esiin.

Luonnon kokonaisvaikutukset kohdan alussa on syytä korjata tekstiä esimerkiksi seuraavasti: Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset käsittävät lajeihin, suojelualueverkoston kohteisiin, luontotyyppeihin ja ekologisiin yhteyksiin kohdistuvat vaikutukset. Kuten raportissa todetaan, ekologisten yhteyksien heikkeneminen tai katkeaminen vaikuttaa selvästi muihin hankkeen vaikutusmuotoihin laajempialaisesti. Tämän jälkeen esitettyä on syytä täydentää sillä, että yhteydet voivat koskea osin myös muuta lajistoa kuin eläimiä. Kokonaisvaikutuksissa ei tuoda esiin yhteisvaikutuksia radan asemanseutujen toteuttamisen osalta. Tämä tulisi täydentää tarkasteluun.

Luonnon kokonaisvaikutukset kartta (liite 6) olisi syytä otsikoida suppeammin, koska se ei esitä kokonaisvaikutuksia kokonaisuudessaan, tai laajentaa ekologisen verkoston osalta tarkastelu- ja esitystapaa yksittäisiä merkittäviä viheryhteyskohtia laajemmaksi. Ekologisen kompensaation toteuttaminen voi tulla luonnonsuojelulain uudistuksen kautta tehtäväksi kartassa esitetyille useille poikkeuslupakohteille ja mahdollisille muille jatkosuunnittelussa esiin tuleville kohteille. Tämä voi lisätä prosessin kestoa ja epävarmuutta, mutta toisaalta mahdollistaisi lajiston säilymistä ja kytkeytyneisyyden ylläpitoa raideyhteyden toteuttamisen yhteydessä.

Melu

Täydennettyyn arviointiselostukseen on lisätty arviot siitä, mitä meluvaikutukset voisivat olla ilman meluntorjuntatoimenpiteitä. Tämä lisäys on tarpeellinen tarkasteltaessa yksinomaan melun leviämistä ja voimakkuutta, mutta myös kuvaamaan meluntorjunnan merkittävyyttä syntyvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Arvioinnissa on pysytty alkuperäisessä johtopäätöksessä siitä, että hankevaihtoehdot A ja B ovat molemmat kokonaisuutena vaikutuksiltaan vähäisen myönteisiä, vaihdellen kunnittain pääasiassa vähäisen kielteisen ja kohtalaisen myönteisen välillä. Johtopäätös perustuu meluvyöhykkeillä olevien asuin- ja lomarakennusten määrien muutoksiin nykytilaan nähden.

Johtopäätöksen ei tulisi pohjautua yksinomaan nykytilaan, vaan arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös hankkeen maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat vaikutukset ja uudet asuinalueet hankkeen meluvyöhykkeellä. Rata asemineen tukee nykyisten alueiden maankäytön tehostamista ja uusien alueiden toteuttamista asemien vaikutuspiirissä. Tämä huomioiden asuin- ja lomarakennusten määrä meluvyöhykkeillä nykytilaan nähden voi perustellusti olettaa kasvavan. Arvioinnin johtopäätökset meluvaikutuksista on tarpeellista tarkistaa.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Täydennysraportissa on tarkasteltu raideyhteyden meluntorjunnasta aiheutuvia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöihin. Tehdyt maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointien täydennykset eivät muuta YVA-selostuksessa esitettyjä arviointien johtopäätöksiä. Uudenmaan liitto katsoo, että raportin johtopäätökset aiheesta ovat oikeansuuntaisia siitä, että koska Espoon ja Salon keskustan välisellä osuudella suunniteltu kaksoisraide sijoittuu kokonaisuudessaan uuteen maastokäytävään, maisemaan ja kulttuuriympäristöihin kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat rautatiekokonaisuuden tulosta alueelle. Tällöin suunniteltu meluntorjunta on yksi osatekijä kokonaisuudessa, ja pääperiaatteeltaan meluntorjunnan vaikutukset eivät korostu rautatiekokonaisuudesta aiheutuviin vaikutuksiin. On kuitenkin huomattava, että meluntorjunta voi aiheuttaa paikoin asutuksen suhteen kielteisiä estevaikutuksia maiseman kokemisessa ennestään avoimella alueella kuten vesistöjen yhteydessä ja peltoaukeilla. Uudellamaalla meluntorjuntaa on suunniteltu Espoon alueella etenkin Kolmirannan alueelle ja Kirkkonummen alueella Veikkolan, Perälänjärven-Lamminjärven kankaan alueelle, Vihdin alueella Palojärven-Huhmarin alueelle ja Lohjan alueella Lehmijärven läheisyyteen ja Koivulanselän-Karnaisen alueelle.

Pienvedet

Täydennettyyn arviointiselostukseen on lisätty hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat pienvedet, joka ovat vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia vesiluontotyyppisiä. Liitteessä 11 on mainittu hankkeen vaikutusalueelta tunnistetut pienvedet, sekä esitetty alustava arvio kohteiden poikkeuslupatarpeesta. Kohteet eivät johtopäätösten mukaan muuta YVA:ssa tehtyä merkittävyyden arviointia.

Täydennetty arviointiselostus ei sisällä kyseisiä pienvesiä koskevia vaikutusten arviointeja, joten epäselväksi jää, mihin esitetty johtopäätös perustuu.

Lopuksi Uudenmaan liitto tuo esille muuttuneen maakuntakaavatilanteen. Helsingin hallinto-oikeus antoi 24.9.2021 päätöksensä Uusimaa-kaava 2050-kokonaisuuden hyväksymiseen kohdistuneista valituksista. Päätöksessään hallinto-oikeus hylkäsi pääosan valituksista. Valitusten johdosta kumottiin kuitenkin maakuntavaltuuston päätökset koskien aiempien maakuntakaavojen Natura 2000-alueiden ja suojelualueiden merkintöjen kumoamista. Voimassa on siten aiemmissa maakuntakaavoissa osoitetut Natura 2000-alueet sekä suojelualueet.

Ajantasainen maakuntakaavatilanne on syytä huomioida vielä arviointiselostuksessa sekä myöhemmin jatkosuunnittelussa.

Paula Autioniemi
Johtaja, aluesuunnittelu

Petri Suominen
Liikennesuunnittelupäällikkö

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto / Kirjaamo